

חשיבה מילולית

בפרק זה 23 שאלות.
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

בפרק זה שאלות מכמה סוגים: אנלוגיות, שאלות הבנה והסקה ושאלות הנוגעות לקטע קריאה. לכל שאלה מוצעות ארבע תשובות. עליכם לבחור את התשובה המתאימה ביותר לכל שאלה, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

אנלוגיות (שאלות 1-6)

בכל שאלה יש זוג מילים מודגשות. מצאו את היחס בין המשמעויות של שתי המילים האלה, ובחרו מתוך התשובות המוצעות את זוג המילים שהיחס ביניהן הוא הדומה ביותר ליחס שמצאתם. **שימו לב:** יש חשיבות לסדר המילים בזוג.

1. אבן נגף : להתקדם -

- (1) הסחת דעת : להתרכז
- (2) הפגנת כוח : לאיים
- (3) התרת רסן : להשתולל
- (4) הבטחת שווא : להתאכזב

2. כיתר : מוקף -

- (1) הסתיר : חבוי
- (2) העליב : פוגע
- (3) פקד : מבוצע
- (4) קירב : צמוד

3. אורג : נול -

- (1) בנאי : בית
- (2) קדר : אובניים
- (3) שופט : פטיש
- (4) נגר : עץ

4. התפייס : רב -

- (1) נאלץ : הכריח
- (2) נאלם : דיבר
- (3) ניצח : הביס
- (4) נעתר : ביקש

5. אבוס : צלחת -

- (1) אוכף : כיסא
- (2) קלשון : מזלג
- (3) צמר : סוודר
- (4) דיר : דירה

6. מספר זהות : אזרח -

- (1) דרגה : חייל
- (2) שם עט : סופר
- (3) תאריך : יממה
- (4) כתובת : רחוב

שאלות הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. בגן החיות עומדים בשורה ארבעה כלובים, ובכל אחד מהם חיה אחת: נמר, דוב, ג'ירפה ותוכי (לאו דווקא בסדר זה). ידוע כי: - הג'ירפה נמצאת באחד הקצוות.
- בין הנמר לדוב נמצאת בדיוק חיה אחת.

לפיכך **לא ייתכן** ש-

- (1) הדוב נמצא צמוד לג'ירפה מימין
- (2) הנמר נמצא בקצה הימני
- (3) התוכי נמצא צמוד לג'ירפה משמאל
- (4) הנמר נמצא בין התוכי לג'ירפה

8. חוקרים מארצות הברית דיווחו כי הצליחו לפתח סוג חדש של קולטנים סולריים (קולטנים המייצרים חשמל מאור השמש) היעילים יותר מהקולטנים הקיימים. הקולטנים החדשים, העשויים מהרכב חומרים ייחודי, לוכדים כמעט את כל האור שפוגע בהם, וכך מגדילים מאוד את כמות האור שיכולה להיקלט בכל אחת מיחידות השטח של הקולטן.

איזו מן הטענות הבאות עולה מן הפסקה?

- (1) בהשוואה לקולטנים רגילים, הקולטנים הסולריים מהסוג החדש יכולים לייצר יותר חשמל מחשיפה לאותה כמות אור
- (2) פיתוח הקולטנים הסולריים מהסוג החדש עשוי לאפשר לראשונה לייצר חשמל מאור השמש
- (3) כמות האור שיכולה להיקלט בכל יחידת שטח של קולטן סולרי תלויה בכמות החשמל שהוא יכול לייצר
- (4) הקולטנים הסולריים מהסוג החדש יעילים מאוד, אף שהם לוכדים כמעט את כל האור הפוגע בהם

הוראות לשאלות 9-11:

בכל שאלה יש משפט (או יותר ממשפט) שכמה חלקים ממנו חסרים, ולאחריו ארבע הצעות להשלמת החסר. עליכם לבחור בהצעה המתאימה ביותר להשלמת החסר.

9. _____ של המוצר החדש שפיתחנו הם מחירו _____ יחסית למתחרים בשוק והיותו נאה _____ מהם, ולכן אני חושש שהצרכנים _____ מעמידותו הרבה.

- (1) יתרוונותיו / הגבוה / פחות / יתעלמו
- (2) חסרוונותיו / הגבוה / פחות / יתעלמו
- (3) חסרוונותיו / הנמוך / יותר / יתפעלו
- (4) יתרוונותיו / הנמוך / יותר / יתפעלו

10. אף שמנהל בית הספר שלמדתי בו נהג להצהיר על דבקותו במימרה _____, סבורני שלמעשה _____, ואף על פי ש _____, אפשר לומר כי _____.

- (1) "ואהבת לרעך כמוך" / לא התעניין כלל בצורכי הזולת / בהחלט הייתה לו יד בחינוכי / אני מקיים את האמרה "אחד בפה ואחד בלב"
- (2) "אם אין אני לי מי לי" / ראה עצמו בעל יוזמה ועצמאי / הייתה לו השפעה מצומצמת למדי על חינוכי / אני מקיים את האמרה "אחד בפה ואחד בלב"
- (3) "ואהבת לרעך כמוך" / היה אדם אנוכי וקנאי / בהחלט הייתה לו יד בחינוכי / בניגוד אליו גדלתי להיות אדם שפיו ולבו שווים
- (4) "אם אין אני לי מי לי" / הרגיש תלות גדולה בסובבים אותו / השפעתו על חינוכי הייתה מצומצמת למדי / דווקא גדלתי להיות אדם שפיו ולבו שווים

11. _____ מאז ראתה חנה את אחיה, _____ בלבה החשש שמא תתקשה לזהותו, _____, כשבאה לאסוף אותו משדה התעופה ביום פגישתם המחודשת, _____ הפוסע לעברה את אותו נער צעיר ויפה תואר שדיוקנו צרוב בזיכרונה.

- (1) מכיוון שלא חלפו אלא שנים מעטות / לא עלה / ואף על פי כן / זיהתה מיד באיש
- (2) אמנם חלפו רק חודשים אחדים / אך כבר קינן / ואכן / לא פקפקה לרגע שהיא מזהה בבחור תמיר ונאה זה
- (3) מכיוון שחלפו כבר שנים רבות / עלה / אך הנה / לא הכירה בקשיש חביב זה
- (4) אף שחלפו כבר ארבעים שנה / לא עלה / ואמנם / הכירה כבר במבט ראשון בגבר הכפוף והמקריח

.12

תצלום הר הגעש שצילם קרסטן פטר ופורסם במהדורת נובמבר של כתב העת "נשיונל ג'יאוגרפיק" זכה במקום הראשון בתחרות צילום יוקרתית. "ציפינו מ'נשיונל ג'יאוגרפיק' לפרסם תצלומים משובחים", אמרו שופטי התחרות, "ובכל זאת, עוצמת החוויה הוויזואלית שעורר התצלום הצליחה להפתיע אותנו".

ההיגיון של איזה מן המשפטים הבאים הוא הדומה ביותר להיגיון בדבריהם של השופטים?

- (1) קיוויתי בכל לבי שנבחרת הכדורגל שאני אוהדת תנצח בטורניר, ובכל זאת הופתעתי מניצחונה
- (2) חשבתי שאינני פוחד מנחשים, ובכל זאת כשנתקלתי בנחש בעת טיול אחז אותי פחד גדול
- (3) הנחתי כי נוכחותו של קהל רב בטקס הענקת הפרס תגרום לי להתרגש, ובכל זאת לא שיערתי שלבי יפעם כה מהר כשאעלה לבמה
- (4) ידעתי שתנאי מזג האוויר השוררים בפינלנד בחורף קשים, ובכל זאת רק כשחוויתי אותם על בשרי הבנתי מדוע השפעתם על חיי התושבים גדולה כל כך

.13

סמיואל ג'ונסון טוען שההערצה שהכתבים העתיקים זוכים לה מקורה אינו בביטחון פותה בחוכמתם הנעלה של דורות קודמים או באמונה קודרת בהידרדרות המין האנושי, אלא בעובדה הבלתי מעורערת שמה שהכרנו זמן רב ביותר והרבינו ביותר לחשוב עליו – אותו אנחנו מיטיבים ביותר להבין.

לפי המשתמע מן המשפט, מה עמדתו של ג'ונסון בנוגע לכתבים העתיקים?

- (1) חוכמתם של הדורות הקודמים אפשרה להם להבין היטב כתבים שאנו מצליחים להבין רק לאחר שנים רבות של התעמקות בהם
- (2) ההערצה לכתבים נובעת מן ההכרה בכך שהעובדות הנזכרות בהם הן בלתי מעורערות
- (3) ההתעמקות רבת הימים בכתבים הובילה לכך שערכם בעינינו גבוה יותר מזה של כתבים חדשים
- (4) הידרדרות המין האנושי גורמת לנו היום – יותר מאי פעם – לשוב אל הכתבים, להתעמק בהם ולהעריך אותם

.14

במחקר נמצא כי אחוז החולים במחלות לב בקרב אנשים נוהגים לרוץ מדי יום ביומו נמוך מאחוז החולים במחלות לב בקרב אנשים שאינם נוהגים לרוץ מדי יום ביומו.

שרגא הסיק מכך שריצה מסייעת למנוע מחלות לב.

איזו מהאפשרויות הבאות עשויה להיות הסבר חלופי לממצאי המחקר?

- (1) ריצה עלולה לגרום לבעיות בריאות רבות
- (2) בעיות לב רבות מונעות מהסובלים מהן לרוץ
- (3) ריצה עוזרת למנוע בעיות בריאות שאינן מחלות לב
- (4) אנשים רבים שאינם נוהגים לרוץ מדי יום ביומו לא הסכימו להשתתף במחקר

15. מילה נקראת **היפונים** של מילה אחרת אם הדבר שהיא מתארת נכלל בקטגוריה שהמילה האחרת – **ההיפונים** שלה – מתארת. כלומר, להיפונים משמעות מצומצמת מזו של ההיפונים שלו. כך, לדוגמה, _____.

איזו מהאפשרויות הבאות משלימה את החסר באופן הטוב ביותר?

- (1) המילה "צבע" היא היפונים של המילה "אדום", וזו בתורה היא היפונים של המילה "ארגמן"
- (2) המילה "ציפור" היא היפונים של הצירוף "בעל חיים" והיפונים של המילה "נחליאלי"
- (3) המילה "תפוז" היא היפונים של הצירוף "פרי הדר", וזה בתורו הוא היפונים של המילה "פרי"
- (4) המילה "נגר" היא היפונים של הצירוף "בעל מקצוע" והיפונים של המילה "מסור"

16. אישיותו של אדם נקבעת לפי הסביבה שהוא חי בה ולפי המטען הגנטי שהוא נושא. מחקרים על תאומים הראו כי אמנם לסביבה יש השפעה גדולה בתקופת הילדות, אך השפעת הגנטיקה הולכת וגדלה ככל שמתבגרים. למשל, באחד המחקרים נמצא כי בילדותם, תאומים זהים – תאומים בעלי מטען גנטי זהה – דומים זה לזה באישיותם כמו תאומים לא-זהים, אך בבגרותם הדמיון ביניהם גדול הרבה יותר מהדמיון בין תאומים לא-זהים. כמו כן, במחקר אחר נמצא כי _____.

איזה מן המשפטים הבאים משלים את הפסקה באופן הטוב ביותר?

- (1) בבגרותם, תאומים זהים שגדלו בבתים שונים דומים זה לזה באישיותם לא פחות מתאומים זהים שגדלו באותו הבית
- (2) באישיותם, תאומים זהים שגדלו באותו הבית דומים זה לזה בבגרותם פחות מבילדותם, ואילו תאומים זהים שגדלו בבתים שונים דומים זה לזה בבגרותם יותר מבילדותם
- (3) בבגרותם, תאומים לא-זהים שגדלו באותו הבית דומים זה לזה באישיותם יותר מתאומים זהים שגדלו בבתים שונים
- (4) בילדותם, תאומים זהים הגדלים בבתים שונים דומים זה לזה באישיותם לא פחות מתאומים זהים הגדלים באותו הבית

17. כדי לברר אם בית המשפט נוטה לערער על סמכותן של רשויות המדינה האחרות יש לערוך מחקר מעמיק. פסק דין שפוסל החלטה של אחת הרשויות עלול ליצור רושם מטעה שביט המשפט נוהג בה בקפדנות יתרה, ובכך להסיח את הדעת ממקרים רבים אחרים שביט המשפט בחר בהם שלא להתערב בהחלטות של אותה רשות. ומנגד, פסיקה לטובתה של רשות כלשהי עשויה להיות לא יותר מאקורד הסיום של הליך שיפוטי מורכב שאילץ את אותה רשות לסגת מרוב עמדותיה.

איזו מן הטענות הבאות מביעה באופן הטוב ביותר את הרעיון המרכזי בפסקה?

- (1) בדיקה מעמיקה של פסק דין מסוים עשויה להביא לידי מסקנה שמה שנראה במבט ראשון כנטייה לערער על סמכותן של הרשויות האחרות, למעשה אינו כך
- (2) גם כאשר בית המשפט מטפל באותה רשות עצמה, הוא עשוי לנהוג עמה פעם בקפדנות יתרה ופעם בקפדנות פחותה
- (3) לעתים בית המשפט נוטה לנהוג ברשויות שונות באופן שונה, ולערער על סמכותה של האחת יותר מעל סמכותה של האחרת
- (4) כדי ללמוד אם בית המשפט נוטה לערער על סמכות הרשויות האחרות יש לבחון הן פסקי דין רבים, הן את ההליך השיפוטי שקדם להם

קטע קריאה (שאלות 18-23)

קראו בעיון את הקטע, וענו על השאלות שאחריו.

- (1) את הקולות המשמשים ציפורים לצורכי תקשורת אפשר לחלק לשני סוגים – קריאות ושירה. הקריאות הן בדרך כלל קצרות, והן מושמעות כדי להעביר מסר שצריך להיקלט מיד, למשל אזהרה מפני טורפים. השירה, לעומתן, עשויה להיות מורכבת מאוד ולחזור על עצמה מספר רב של פעמים. שלא כקריאות, השירה מושמעת רק מפי הזכרים, ורק בעונת הקינון. חשיבותה של השירה באה לידי ביטוי באנרגיה הרבה שהזכרים משקיעים בה, המגיעה בכמותה כמעט לזו הנדרשת לתעופה. (5)

במינים מסוימים של ציפורים תפקידו של השיר הוא להכריז בעלות על טריטוריה, במינים אחרים – למשוך בת זוג, ובמינים רבים ממלא השיר את שני התפקידים גם יחד. זכרי הירגזי, למשל, מוצאים בנות זוג עוד לפני שהם מתחילים לשיר, ומכאן שבתנאים נורמליים שירת הזכרים היא טריטוריאלית בלבד, אבל אם הזכר מאבד את בת זוגו, הוא יחזור על שירתו מספר פעמים גדול מהרגיל, ועתה גם לשם חיזור, עד שימצא בת זוג חדשה.

- (10) לכל מין ממיני הציפורים הרבים יש שיר המאפיין אותו והשונה משירתם של מינים אחרים. שאלה מעניינת בהקשר זה היא אם הזכרים יודעים את השיר האופייני למינם מרגע בקיעתם, כלומר אם ידעת השיר היא תורשתית, או שמא הם לומדים אותו במהלך התבגרותם. בניסיון לתת מענה לשאלה זו גידלה קבוצת חוקרים זכר של עפרוני השדה בבידוד מוחלט. בבגרותו שר הזכר לא את השיר הנורמלי של מינו, אלא גרסה מעוותת שלו. מכך הסיקו החוקרים כי הזכר לומד את השיר, לפחות בחלקו, מזכרים אחרים. בשלב זה ביקשו החוקרים לבדוק אם הזכר ילמד כל שיר שהוא ישמע במהלך התבגרותו. לשם כך הם גידלו זכר אחד של עפרוני השדה בחברת זכרים בוגרים של עפרוני העצים, מין ששירו דומה לשירו של עפרוני השדה, וזכר אחר בחברת זכרים בוגרים של זמיר, מין ששירו שונה לחלוטין מזה של עפרוני השדה. הזכר שגדל בחברת זכרים של עפרוני העצים שר בבגרותו שיר הזהה לכל פרטיו לזה של הזכרים שבחברתם גדל. לעומתו, הזכר שגדל בחברת הזמירים לא הושפע משירתם כלל, ובבגרותו הוא שר גרסה מעוותת של שיר המין שלו, בדיוק אותה גרסה ששר הזכר שגדל בבידוד. תוצאות אלה מרמזות על כך שלעפרוני יש מעין תבנית מולדת של שיר המין, והלמידה שלו מושפעת רק משירים שיש להם קרבה מספקת לתבנית זו. (15)

- אף שלכל מין שיר אופייני אחד, יש מינים שבהם שירתו של כל זכר נבדלת במעט משירתם של זכרים אחרים, דבר המאפשר לזכרים לזהות זה את זה. עובדה זו נצפתה לראשונה בניסוי שנעשה בתנך, סוג של ציפור שיר. התנר שנבדק שכן בטריטוריה משלו, שמסביבה טריטוריות של שלושה תנרים שכנים. כשהשמיעו לתנר הקלטה של תנר חמישי, ששכן הרחק משם, נצפה שינוי בהתנהגותו, והחוקרים הסיקו מכך שהוא זיהה נוכחות של תנר זר. קיומה של שירה אישית כזו ויכולתם של הפרטים לזהותם חוסכים לבעלי הטריטוריות זמן ואנרגיה, שהרי אם השר הוא אחד מהשכנים אין צורך לחקור זאת לעומק, מכיוון שהוא מוכר לבעל הטריטוריה. נוסף על האפשרות להבחין בין שכן לבין זר, השירה האישית מסייעת לדעת אם השכן שומר על מרחק נאות, שכן עוצמת שירתו מעידה על המרחק בינו ובין השומע. (20)

השאלות

18. איזו מהטענות הבאות אינה משתמעת מן הפסקה הראשונה?

- (1) הקריאות מושמעות הן מפי זכרים הן מפי נקבות
- (2) הקריאות מושמעות בכל עונות השנה
- (3) השירה משמשת לאזהרה מפני טורפים
- (4) השירה מורכבת יותר מן הקריאות

19. איזו מההנחות הבאות היא המתאימה ביותר לעמוד מאחורי הטענה "חשיבותה של ... משקיעים בה" (שורה 4)?

- (1) משיכת בנות זוג חשובה לזכר יותר מהגנה על טריטוריה
- (2) השמעת שירה חשובה לזכר יותר מתעופה
- (3) השירה עשויה להיות מורכבת מאוד ולחזור על עצמה מספר רב של פעמים
- (4) בעלי חיים משקיעים מאמץ בפעולות שונות בהתאם לחשיבותן

20. "תנאים נורמליים" (שורה 8) מתקיימים כל עוד -

- (1) לא התחילה עונת הקינון
- (2) הזכר מחפש בת זוג חדשה
- (3) לזכר יש בת זוג
- (4) הזכרים לא החלו לשיר

21. תוצאות הניסוי המתואר בפסקה השלישית מעידות ש-

- (1) שיר המין של עפרוני השדה זהה לשיר המין של עפרוני העצים
- (2) במהלך התבגרותו של הזכר, שירים הדומים לשיר המין שלו יכולים להשפיע על שירתו
- (3) עפרוני השדה מתגורר בדרך כלל לצד זכרים בוגרים של עפרוני העצים
- (4) לכל מיני הציפורים יש שפת תקשורת משותפת

22. "שיר המין שלי" (שורה 19) הוא -

- (1) השיר האופייני לעפרוני השדה
- (2) השיר האופייני לעפרוני העצים
- (3) השיר האופייני לזמיר
- (4) השיר המשמש לתקשורת בין מיני העפרונים השונים

23. על פי הפסקה האחרונה, כדי ששירתו של תנר א' תעיד עליו שהוא נמצא ב"מרחק נאות" (שורה 28) מתנר ב' -

- (1) עליה להישמע לתנר ב' בעוצמה הנמוכה מעוצמה מסוימת
- (2) עליה להישמע לתנר ב' בעוצמה הגבוהה מעוצמה מסוימת
- (3) על תנר א' להימצא בתוך הטריטוריה של תנר ב'
- (4) על תנר ב' לזהות נוכחות של תנר זר

חשיבה מילולית

בפרק זה 23 שאלות.
הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

בפרק זה שאלות מכמה סוגים: אנלוגיות, שאלות הבנה והסקה ושאלות הנוגעות לקטע קריאה. לכל שאלה מוצעות ארבע תשובות. עליכם לבחור את התשובה המתאימה ביותר לכל שאלה, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

אנלוגיות (שאלות 1-6)

בכל שאלה יש זוג מילים מודגשות. מצאו את היחס בין המשמעויות של שתי המילים האלה, ובחרו מתוך התשובות המוצעות את זוג המילים שהיחס ביניהן הוא הדומה ביותר ליחס שמצאתם.
שימו לב: יש חשיבות לסדר המילים בזוג.

1. צבע : שני -

- (1) טעם : מתוק
- (2) קול : חרישי
- (3) ריח : ריחני
- (4) אור : בוהק

2. קרטע : נע -

- (1) גיחך : צחק
- (2) קרקש : הרעיש
- (3) גמגם : דיבר
- (4) נצמד : שר

3. היכן? : למצוא -

- (1) מתיי? : להגיע
- (2) מי? : לזהות
- (3) לאן? : לתעות
- (4) מה? : להשתאות

4. מכיר : מוכר -

- (1) מובן : רהוט
- (2) משוער : ודאי
- (3) צריך : נחוץ
- (4) מוגמר : סופי

5. שרלטן : מומחה -

- (1) מתחלה : חולה
- (2) מתייעץ : יועץ
- (3) מתגנדר : יפה
- (4) מתנשא : עניו

6. חָטָא : הדיח -

- (1) נמנע : הניא
- (2) שְׁכַנַע : התווכח
- (3) שתק : דובב
- (4) הותקף : שיסה

שאלות הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. עידן: "הבעיה המרכזית של בית הספר 'רוגני' היא ריבוי התלמידים בכיתות."

אורי: "ומה בנוגע לחזותו הכעורה של מבנה בית הספר?"

עידן: "זו? הרי היא בחזקת אפו הארוך של הגיבן."

איזו מן האפשרויות הבאות היא המתאימה ביותר לתאר את כוונתו של עידן?

- (1) ריבוי התלמידים בכיתות בבית הספר "רוגני" מקשה על בית הספר להתמודד עם בעיה חמורה בהרבה - חזותו הכעורה
- (2) אחד הגורמים לבעיית ריבוי התלמידים של בית הספר "רוגני" הוא חזותו הכעורה של מבנה בית הספר
- (3) על בית הספר "רוגני" להתמודד עם שתי בעיות חמורות באותה מידה: חזות כעורה ומספר גבוה של תלמידים בכיתות
- (4) אף שחזותו של בית הספר "רוגני" כעורה ולכן בעייתית, ריבוי התלמידים בכיתות בעייתי ממנה

8. רמת המליחות של מקור מים, דוגמת ים כינרת, פירושה ריכוז מרכיבי המלח במים. מכיוון שבדרך כלל אין מידע

מדויק על ריכוז כל מרכיבי המלח, מקובל למדוד את ריכוזו של אחד ממרכיביו, הכלור, ולהסיק ממנו על רמת

המליחות של המים. המליחות של הכינרת גבוהה ממליחותם של נהר הירדן הצפוני ושל הנחלים הנשפכים גם

הם לכינרת, מכיוון שמליחותה מושפעת ממליחותם של מי המעינות שבקרקעיתה.

איזו מן הטענות להלן אינה משתמעת מן הפסקה?

- (1) קל יותר להשיג מידע על ריכוז הכלור במקור מים מאשר על ריכוז מרכיבי מלח אחרים
- (2) המליחות של מי המעינות שבקרקעית הכינרת גבוהה ממליחותם של מי הנחלים הנשפכים אליה
- (3) ריכוז הכלור בכינרת גבוה מריכוז הכלור בנהר הירדן הצפוני
- (4) מליחותו של נהר הירדן הצפוני גבוהה ממליחותם של הנחלים הנשפכים לכינרת

9. סלוסטיוס, היסטוריון רומי בן המאה הראשונה לפני הספירה, כתב: "מעללי האתונאים היו, לדעתי, גדולים

ומפוארים למדי, ובכל זאת פחותים היו במידת-מה מן השם שיצא להם. אלא כיוון שקמו בקרבם סופרים

רבי-כישרון, מהוללים מעשי האתונאים ברחבי תבל כנאים ביותר."

איזה מן המשפטים שלהלן מסכם את טענתו של סלוסטיוס באופן הטוב ביותר?

- (1) מעשיהם של כל האתונאים היו גדולים ומפוארים, אך מעשי הסופרים האתונאים עולים על כולם
- (2) כתביהם של הסופרים האתונאים מעידים כי מעשי האתונאים לא היו גדולים כפי שנהוג לחשוב
- (3) השם שיצא למעשי האתונאים מופרז מעט, ולכישרונם של הסופרים האתונאים היה חלק לא מבוטל ביצירתו
- (4) כישרונם הרב של הסופרים האתונאים הוא שמאפשר לנו להעריך את מידת גדולתם של מעשי האתונאים

הוראות לשאלות 10-12:

בכל שאלה יש משפט (או יותר ממשפט) שכמה חלקים ממנו חסרים, ולאחריו ארבע אפשרויות להשלמת החסר. עליכם לבחור באפשרות המתאימה ביותר להשלמת החסר.

10. _____ מעולם לא _____ ליהנות מסרט, _____ קטעי פעולה. ואולם, הסרט "מחומש" חורג מכלל זה, שכן גם קטעי פעולה מרשימים במיוחד לא יוכלו _____ עלילה _____ כל כך.

- (1) תסריט מטופש / אפשר לי / גם אם הוא מכיל / לפגום בסרט בעל / מבריקה
- (2) אפילו תסריט משובח / אפשר לי / אם אין הוא מכיל / לחפות על / מוצלחת
- (3) תסריט מטופש / מנע ממני / בתנאי שהוא מכיל / לחפות על / מופרכת
- (4) אפילו תסריט משובח / מנע ממני / בתנאי שהוא מכיל / להציל סרט מ- / מטופשת

11. ד"ר לוסקי טוען: "הסקה מניסויים תרופתיים בבעלי חיים על השפעותיהן של תרופות על בני אדם _____ בין המינים הביולוגיים השונים. _____ בין האדם לשאר בעלי החיים, _____ מסקנות המבוססות על ניסויים אלה, _____".

- (1) מחייבת להתעלם מן ההבדלים / חוקרים המדגישים רק את הדמיון / ובשל כך מסתייגים מה- / מוליכים שולל את הציבור ומסכנים אותו
- (2) מתבססת על הדמיון הברור / לכן התומכים בניסויים מדגישים דווקא את המבדיל / ובכך מערערים על תוקפן של ה- / ושוללים את הצידוק המחקרי לניסויים
- (3) מחייבת התעלמות-מה מהשוני / עם זאת, אסור לשכוח שיש הבדלים מהותיים / ובשלהם אפשר להסתפק ב- / ואין צורך בניסויים נוספים
- (4) מתבססת על הדמיון הברור / אבל ישנם גם הבדלים ניכרים / ולכן עלינו לשוב ולבחון את ה- / שכן אחרת אנו עלולים לסכן את המשתמשים בתרופות

12. מבקרת המוזיקה מרתה כהן אמרה: " _____ ג'וני קאש כדי לרגש בעזרת גיטרה בלבד, אבל תשעים ותשעה אחוזים מנגני הגיטרה _____. מייק לוין _____ למועדון האחוז האחד". מבקר המוזיקה יאיר ליפשיץ חולק עליה: " _____".

- (1) הדעה הרווחת היא שדרוש כישרון כשל / שמצליחים לרגש אותי, אינם כה מוכשרים / יוצא דופן, ובהחלט שייך / לדעתי כישרונו של לוין אינו נופל מכישרונו של קאש
- (2) לא חייבים להיות מוכשרים כמו / אינם מסוגלים לכך / אינו יוצא דופן, ואינו משתייך / הופעתו של לוין הרטיטה את לבי
- (3) לא צריך לנגן כמו / מנסים להישמע כמוהו / יוצא דופן לדעתי, ואינו משתייך / נגינתו של לוין מצטיינת בחדשנות ובמקוריות
- (4) צריך לנגן היטב לפחות כמו / בימינו כבר השתוו לו ברמתם / משתייך לדעתי / נגינתו של לוין אינה מצליחה לרגש כלל

13.

אתרי הרשתות החברתיות באינטרנט הביאו לידי שינוי עמוק באופיין של שיחות החולין שלנו. בעבר נאמרו הדברים לאוזני מעטים, נתלו לרגע בחלל האוויר ונמוגו. משעברו שיחות אלו להתנהל באתרי הרשתות החברתיות, שוחררו אמירותינו מהמרחב המצומצם של הסלון או המשרד, וכעת הן נגלות לעיני קהל גדול בהרבה ומקבלות "חיי נצח" במרחב הווירטואלי.

לפי הפסקה שלעיל, מה היו השינויים שחוללו אתרי הרשתות החברתיות באופיין של שיחות החולין שאנו מנהלים?

- (1) הרחבת תפוצת הנאמר בשיחות אלו ותיעודן
- (2) תיעוד השיחות המתנהלות במרחב הווירטואלי וגם מחוץ לו
- (3) הפיכת שיחות אלו לתכופות ולשטחיות יותר
- (4) מתן אפשרות לקהל גדול להיחשף לדברים שאמרו אנשים גם בבתיים וגם במקומות העבודה שלהם

14.

ממוצע הציונים של הנבחנים בבחינה בקורס באיטלקית במועד א היה נמוך מממוצע הציונים של הנבחנים בבחינה במועד ב, שנערכה כעבור שבועיים. יעל הסיקה מכך שהבחינה במועד ב הייתה קלה מן הבחינה במועד א.

איזו מן העובדות שלהלן אינה מחלישה את מסקנתה?

- (1) מרבית התלמידים המצטיינים נבחנו במועד ב
- (2) תלמידים רבים בחרו להשקיע זמן רב ככל האפשר בהתכוננות לבחינה ולכן בחרו להיבחן רק במועד ב
- (3) בודק הבחינה במועד ב נוטה להחמיר פחות מן הבודק במועד א
- (4) במועד ב נבחנו פחות תלמידים משנבחנו במועד א

15.

מדענים ממכון ויצמן בחנו עופרים של דגי זברה כדי ללמוד מבלוטות יותרת המוח שלהם על התפתחות בלוטת יותרת המוח בבני אדם. דגים אלו מתאימים במיוחד למטרה זו: מצד אחד, מוחם פשוט למדי, גופם שקוף ואפשר לעשות בהם שינויים גנטיים בקלות יחסית, ומצד שני, הודות לעובדה שמבנה בלוטת יותרת המוח דומה בכל בעלי החוליות, אפשר להניח שממצאי הבחינה תקפים גם לבני אדם.

לפי הפסקה לעיל, מדוע בחנו מדעני מכון ויצמן דווקא דגי זברה?

- (1) משום שאף שמוחם פשוט ממוחם של בעלי חוליות אחרים, בלוטת יותרת המוח שלהם דומה לבלוטת יותרת המוח של בני האדם יותר מזו של בעלי חוליות אחרים
- (2) משום שבהשוואה לבעלי חוליות אחרים, מוחם דומה יותר לזה של בני האדם ואף קל יותר לבחון אותו
- (3) משום שבהשוואה לבעלי חיים אחרים שבלוטת יותרת המוח שלהם דומה לזו של בני האדם, קל יותר לחקור את מוחם
- (4) משום שמוחם דומה יחסית למוחם של בני האדם, אך בלוטת יותרת המוח שלהם פשוטה יותר, וקל יותר לחקור אותה

16.

דיני הנזיקין קובעים באילו מקרים אדם אחראי לנזק שנגרם מסיכון שיצר. אם אדם מסכן את הגורם שמולו יותר משגורם זה מסכן אותו, אותו אדם יהיה אחראי באחריות חמורה, משמע יהיה אחראי לכל הנזקים שנגרמו בשל הסיכון. לעומת זאת, אם אין הוא מסכן את הגורם שמולו יותר משגורם זה מסכן אותו, הוא יהיה אחראי ברשלנות בלבד. במקרה כזה יהיה האדם אחראי לנזקים שנגרמו רק אם היה יכול למנעם באמצעים סבירים ולא עשה כן.

איזה מהכללים המשפטיים שלהלן מדגים באופן הטוב ביותר את העיקרון שלעיל?

- (1) רופא אחראי באחריות חמורה אם רשם תרופה לא נכונה והחולה נפגע בשל כך, אבל רוקח שסיפק תרופה לא נכונה והחולה נפגע בשל כך אחראי ברשלנות בלבד
- (2) נהג שפגע בנהג אחר בכביש אחראי לנזק שנגרם לנהג השני באחריות חמורה, אבל אם הוא פגע ברוכב אופניים הוא אחראי ברשלנות בלבד
- (3) בעל כלי נשק אחראי באחריות חמורה לנזק שגרם כלי הנשק לבני אדם לא חמושים, אבל אחראי ברשלנות בלבד לנזק שגרם כלי הנשק לרכוש
- (4) בעליו של כלב אחראי באחריות חמורה אם כלבו פצע ילד, אבל אחראי ברשלנות בלבד אם כלבו פצע כלב בקטטה בין הכלבים

17.

מגרש ריק הממוקם בלב אזור לא בנוי מחולק לארבע חלקות, כבסרטוט.

ד	ג	ב	א
---	---	---	---

העירייה פרסמה מכרז לבניית בית עסק על אחת החלקות, וקבעה כי הקבלן הזוכה יבחר את החלקה שיבנה בה. לאחר שנבנה בית העסק פרסמה העירייה מכרז לבניית בית מגורים, ולפיו יבחר הקבלן הזוכה חלקה מהשלוש שנותרו במגרש. לאחר שנבנה בית המגורים פרסמה העירייה מכרז לבניית בית עסק נוסף במגרש, ולפיו יבחר הקבלן הזוכה אחת משתי החלקות שנותרו בו. לאחר שנבנה בית העסק פרסמה העירייה מכרז רביעי – לבניית בית מגורים בחלקה שנותרה במגרש.

ידוע כי כל הקבלנים מעדיפים לבנות בצמוד לחלקה שיש בה בית עסק.

הקבלן שזכה במכרז הראשון החליט לבנות את בית העסק בחלקה ב. מה נובע מכך?

- (1) בחלקה א נבנה בית מגורים
- (2) בחלקה ד נבנה בית עסק
- (3) בחלקה א נבנה בית עסק
- (4) בחלקה ד נבנה בית מגורים

קטע קריאה (שאלות 18-23)

קראו בעיון את הקטע, וענו על השאלות שאחריו.

- (1) "לך אל הנמלה עצל, ראה דרכיה וחכם". דומה שאמרת שפר זו, המיוחסת לשלמה המלך, מייצגת עיקרון שהחברה המודרנית שמה לה לאות ולמופת. בעוד העצלות מוקעת כנגע שיש לבערו, החריצות, תכונה שנהוג לייחס לנמלים, נתפסת כערך חברתי שאין עליו עוררין.
- (5) החריצות משמשת נדבך מרכזי במערכת הכלכלה העולמית. ממשלות רבות מציבות להן ליעד מרכזי את עידוד הצמיחה, שעיקרה גידול סך ההוצאות של כל הפרטים במשק בגין צריכת מוצרים ושירותים. עידוד העבודה משרת את הצמיחה בשתי דרכים: ראשית, ככל שהפרטים יעבדו יותר, כך יהיה בידם ממון רב יותר, וזה יאפשר להם לצרוך יותר; ושנית, ככל שהם יעבדו יותר, כך ייוותר בידם פחות זמן פנוי למילוי מטלותיהם השגרתיות, והם יאלצו לשלם לאחרים כדי שימלאו אותן עבורם, ובכך יגרמו גם לאלה לעבוד ולצרוך יותר. לדוגמה, אדם שנהג בעבר לבשל את מזונו בעצמו ועכשיו עובד שעות רבות יותר, מרוויח יותר כסף וקונה מזון שהכיניו עבורו אחרים – תורם בכך לצמיחה.
- (10) בספרו "אלוף בטלות" משנת 2004 מבקש טום הודג'קיןסון להזכיר שלא תמיד כך היו פני הדברים, והאידיאליזציה של החריצות היא תופעה מאוחרת, שיסודה במהפכה התעשייתית שהתחוללה במאה ה-18 וה-19. "אלוף בטלות" הוא כתב הגנה על העצלות, והוא מתבסס על מסורת הגותית ענפה. אחד ממייצגיה של הגות זו הוא פול לפארג, שכתב ב-1883 במסה "הזכות לעצלות": "טירוף מוזר או חזו במעמדות העובדים ... הטירוף הזה הוא אהבת העמל, התשוקה החולנית לעבודה, מוגזמת עד כדי התשת כוחם וחיוניותם של הפרט וצאצאיו. במקום להתנגד לליקוי הנפשי הזה ולהוקיע אותו, הכמרים, הכלכלנים ומטיפי המוסר העלו על נס את העבודה ורוממו אותה למעמד של קדושה".
- (15) הודג'קיןסון מדגים את טענתו בעניין השפעתה של המהפכה התעשייתית על עלייתו של אידאל החריצות בהציגו את השינויים שהיא חוללה בענף האריגה. באירופה הקדם-תעשייתית רווחו נוהגי עבודה שונים בתכלית מאלה של ימינו, והם העניקו מקום של כבוד גם לבטלה. במחצית הראשונה של המאה ה-18 עסק כל אורג בעצמו בכל שלביו של תהליך הייצור, למן טוויית החוטים ועד למכירת הבד. תנאי עבודה אלה אפשרו לאורגים להחליט מתי לעבוד ומתי לנוח, והם בחרו שלא לעבוד יותר מן הדרוש להם לשם סיפוק צרכיהם. עצמאותם של האורגים אפשרה להם להנהיג עוד יום מנוחה, נוסף על מנוחת יום ראשון – "יום שני הקדוש". משחלה עליה בפריון העבודה, כלומר בתפוקה שהתקבלה מהשקעת כמות נתונה של עבודה, הם אף הרחיבו את מסורת "יום שני הקדוש" לימים נוספים בשבוע.
- (20) המהפכה התעשייתית הביאה עמה את המצאת מכונת הטווייה, וזו הגדילה באחת את הפריון, אך הייתה יקרה מדי עבור רוב האורגים. רק האורגים שהיה בידם הון מספיק יכלו לרכוש מכונה כזו, והאחרים נאלצו לעבוד בתור שכירים בבתי האריגה. בעלי בתי האריגה לא עסקו עוד במלאכה עצמה – העבודה נחלקה מעתה בין השכירים, וכל אחד מהם הופקד על שלב אחר בייצור. העלייה המתמשכת בפריון העבודה לא באה עוד לידי ביטוי בעלייה במספר שעות הפנאי של האורגים, כי אם בגידול ברווחיהם של בעלי בתי האריגה, ואלה לא ראו כל ערך במנוחת עובדיהם. במציאות חדשה זו נהפכו המנוחה והבטלה, בענף האריגה כבענפים אחרים, ממצב שיש לשאוף אליו למושא לגנאי, והונחו היסודות לקביעה שהצמיחה היא יעד נכסף.
- (25) (30)

השאלות

18. איזו מן הטענות הבאות מביעה בצורה הטובה ביותר את הרעיון המוצג בפסקה הראשונה?

- (1) העצלות היא רעה חולה בחברה, אולם בעבר היא נתפסה כערך חברתי
- (2) מאז ומעולם היו עצלנים וחרוצים, והחרוצים הם שמבססים ומקדמים את החברה
- (3) יש אמרות שפר שאף שנאמרו לפני אלפי שנים, עשויות להיות היום נכונות מתמיד
- (4) החריצות היא עיקרון שהחברה המודרנית מקדשת, והיא נתפסת כערך עליון

19. איזה מן ההסברים הבאים הוא אחד ההסברים לטענה שהאדם הנזכר בשורות 8-10 תורם לצמיחה?

- (1) אם הוא משתכר יותר, יש יסוד להניח כי גם מעסיקו משתכר יותר
- (2) יש לו יותר כסף לצריכה, ובאמצעותו הוא משלם לאחרים ובכך מאפשר גם להם לקנות עוד שירותים ומוצרים
- (3) מזון שאחרים הכינו בעבורו יקר ממזון שהכין בעצמו, ולכן הוא נאלץ לעבוד שעות רבות יותר
- (4) השעות הנוספות שהוא עובד אינן משאירות לו זמן לצריכה מיותרת

20. בשלושה מן הציטוטים הבאים מתוך דבריו של פול לפארג הוא מתייחס לאותו דבר. מה הציטוט ה**נותר**?

- (1) "טירוף מוזר" (שורה 14)
- (2) "אהבת העמל" (שורה 14)
- (3) "התשת כוחם וחיוניותם של הפרט וצאצאיו" (שורה 15)
- (4) ה"ליקוי הנפשי הזה" (שורות 15-16)

21. על פי הפסקה הרביעית, מה הביא לידי הרחבת מסורת "יום שני הקדוש"?

- (1) עצמאותם הגדלה והולכת של האורגים ושליטתם בכל שלביו של תהליך הייצור אפשרה לכל אחד מהם לבחור את היום בשבוע שבו הוא מעדיף לנוח
- (2) התפוקה שהתקבלה מהשקעת כמות נתונה של עבודה עלתה, ובעקבות זאת החליטו בעלי ההון לאפשר לאורגים להרחיב את מסורת "יום שני הקדוש"
- (3) המהפכה התעשייתית חוללה שינויים בענף האריגה, ובעקבותיהם הוענק מקום של כבוד גם לבטלה והונהגו מסורות כמו מסורת "יום שני הקדוש"
- (4) העלייה בפריון העבודה אפשרה לאורגים להשקיע פחות שעות עבודה לשם סיפוק צרכיהם, והזמן שהתפנה בעקבות זאת שימש אותם למנוחה

22. מדוע "האחרים נאלצו לעבוד בתור שכירים" (שורות 27-28)?

- (1) משום שמכונת הטווייה הייתה יקרה מדי עבורם
- (2) משום שבעלי ההון הכריחו אותם לעשות כן
- (3) משום ששוק האריגה היה רווי, ולא היה עוד צורך בבתי אריגה נוספים
- (4) משום שלאחר המהפכה התעשייתית לא היו עוד האורגים בקיאים בכל שלבי הייצור

23. מה היה סדר האירועים בתהליך שגרם לאידאליזציה של החריצות, על פי הסברו של הודג'קיןסון?

- (1) התקדמות טכנולוגית ← עלייה הדרגתית בתפוקה ← גידול ברווחי בעלי ההון ← שינוי בתפיסתם של בעלי ההון באשר לערכים החברתיים הרצויים ← החלטת בעלי ההון להעסיק פועלים שכירים
- (2) עצמאות העובדים ושליטתם בכל שלבי הייצור ← התקדמות טכנולוגית ← חלוקת שלבי העבודה השונים בין העובדים וגידול ברווחי העובדים ← שינוי בתפיסתם של העובדים באשר לערכים החברתיים הרצויים
- (3) עלייה הדרגתית בפריון העבודה ← גידול ברווחי בעלי ההון ← גידול בזמן הפנוי של בעלי ההון ← שינוי בהגדרת הערכים החברתיים
- (4) עצמאות העובדים ושליטתם בכל שלבי הייצור ← התקדמות טכנולוגית ← שינוי במבנה הבעלות על אמצעי הייצור ← שינוי בהשלכות של העלייה בפריון העבודה ← שינוי בערכים החברתיים

הוצאת
ספרים

שיעורים
פרטיים

פסיכומטרי

בגרות

תשובות סופיות

חשיבה מילולית | יולי 17 – פרק 2

מספר השאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
התשובה הנכונה	1	1	2	3	4	3	4	1	2	2	3	3	4	3	2	1	3	3	4	2	2	1	1	1

חשיבה מילולית | ספטמבר 17 – פרק 2

מספר השאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
התשובה הנכונה	1	3	2	3	1	1	1	4	4	3	4	2	1	4	3	4	4	4	2	3	4	1	4	4